

povsod imeti prave, napredne zastopnike, on mora imeti poslance ki se zares le za kmečki blagor brigajo, ni mu treba hujšakačev, ki si s tem, da hujškajo kmečko ljudstvo, polnijo žepa, ali gledajo da dosežejo kako dobro plačeno službo.

Da pa kmet doseže zaželeni cilj napredka, treba mu je, prva pogoja je, da zadobi v domači šoli primerno znanje, da sprevidi jasno, kdo mu je pravi prijatelj ali kdo le „takozvani osrečevalec“.

Kmetje, vaši otroci, naša bodočnost, naj se v šoli nauči v prvi vrsti teh predmetov, naj se nauči tega, kar nujno in neobhodno potrebuje v življenju. Posebno nemškega jezika naj se nauče naši kmečki otroci že doma v šoli.

V prešnjih časih bile so na deželi večinoma le dvorazredne šole in v taki dvorazrednici naučili so se otroci več nego v sedaj v pet-ali šestrazrednici. Zakaj, pa imamo tedaj tako drage nove šole, če se otroci vedno manj nauče? Zakaj mora potem kmet za šole plačati, če se otroci dovolj ne naučijo, ali tega ne, kar zahteva kmet, delavec, obrtnik i. t. d.? Zakaj pa pošiljajo dohtarji, uradniki svojo deco v nemške šole, zakaj so se vsi farji naučili nemški? Samo kmet naj nebi znal nemški samo delavec ne, obrtnik na deželi ne? Kmet ne sme postati prost, on ne sme postati samostalen, vedno naj bo odvisen od prvaških dohtarjev in farjev. To bi se pač dopadlo prvaškemu politikom, farjem in dohtarjem in „hofratom“. Ti gospodje se bojijo, da bi kmet postal pametnejši, potem zgubijo veljavo in moč pri molznih kravicah.

Hočete kmetje da tudi vam zasijajo boljši dnevi? Pomagajte si sami, z lastnimi močmi! Pot in kakor to storite vam mi podajamo. Volite najpred prave zastopnike, volite napredne može, kjer koli imate

Pred nebeškimi duri.

Rano zjutraj korakalo je nekaj možev po ozki, trnjevi poti proti nebesam. Nekateri molijo, nekaj jih premišluje, koliko dobrega in slabega so v življenju storili, ta zadnji pa je preklinjal da je bila groza, hudoval se je čez slabo cesto, čez lene nebeske cestne nadzornike in da ni nikake gostilne ob cesti.

Čez nekaj časa vendar zapazijo bliščeče nebeske duri. Sveti Peter, ki je tam čuval, porinil se si je hitro nekaj lotov drobnega tobaka v svoj častiti nos.

„Bog vas pozdravi“ nagovori prislece, „veseli me, da ste se proti nebesam napotili. Dandanes se malokteri briga za večno zveličanje. Ljudje živijo, kakor bi bil pekel kraj radosti in veselja. Pa ti se presneto motijo. Hudi jih pražijo, do se kar vijejo. Dobro za vas, da ste sem prišli. Seveda vas moram skušati, da ne pride kak ničvrednež v nebesa. Postavite se eden poleg drugega in jaz bom videl, kaj bo z vami storiti.“ To reksi, obriše si sv. Peter z velikim rudečim robcem svoj častivedni nos in vpraša takoj prvega, kako mu je ime.

„France Sila“ odgovori ta.

„Si?”

„Delavec.“

„Zakaj misliš, da si vreden prostorčka v nebesah?”

Mož je globoko zdihnil. Potem reče: „Celo življenje sem se mučil, celo ob nedeljah včasih nisem imel miru. Beda in nadloga bile ste moji sestri, in glad bil je moj brat. Delal sem v

pravico voliti. Posebno pa skrbite za pravo vzgojo mladine. Vaša mladina mora se v šoli vsega potrebnega za življenje naučiti, mora se naučiti da razume vsa vprašanja, ki jih stavi življenje na človeka, da se zamogla enkrat tudi v politiki govoriti in sicer se govoriti brez pomoči dohtarjev in farjev. Ona ne dobi pravi poduk ona bo tudi potem kot svoje poslance volila le kmete. Hujškariji in šantariji konec. Kmet se ne bo več pustil od hujšakačev k mandirati ali zapeljavati. Da pa kmetje ta cilj dosežejo, treba je še mnogo dela! Kmet mora začetkom skrbeti, da dobi povsod prvo besedo, v občinski odboru, v občinskem šolskem svetu i. t. d. Ako kmet ne briga že pri volitvah za svojo korist, potem ne pomaga pozneje vso tarnanje in vso politiziranje nič. Ako hočete vaš stan kmetje izboljšati, mora tudi sami pomagati, sami morate delovati! In sami pomagati zamorete si le tedaj, ako pridete vsi k volitvam in volite po lastnem prepričanju napredne može. V kratkem vršile se bodo volitve za občinski šolski svet. Nujno in neobhodno je tedaj potreba da greste k volitvam in da volite prave napredne može, kajti potem le imate upliv na šolo, polem s potem le lahko priskrbite vaši mladini pravo vzgojo, potem le bo dobila mladina poduk, kakor vi hočete, potem le boste dosegli, da se bo tudi naša vaša deca nemškega jezika. Vsak kmet ne more svojih otrok pošiljati v mestne nemške šole, naj t daj zahteva da se tudi v domači šoli uči nemški jezik in sicer da se tako uči, da otroci tudi naučijo nemški.

Zatorej občinski odborniki, zljaj vas opozarjan zdaj ko se bližajo volitve za občinski šolski svet zdaj zamorete doseči da se vaše želje izpolnijo. Al

tovarni polni dima in smrada in nikdar nisem bil varen v življenja. In ko sem se čez to enkrat malo preglasno izražal in rekel, kaj mi delavci zahtevamo, so me zaprli ter me meseca na državne troške oskrbovali. Med tem časom trpela je moja familija mnogo glada in moj sinček je ta čas umrl. Potem sem spet moral delati ko živina, dokler . . .“

„Že dobro, dobro“, reče Peter, „ti si si nebesa dob zaslužil“ in od sočutja postalo je Petrovo oko solzno.

Ta drugi, nek visok uradnik, ni vedel ničesar drugega, kar bi mu zamoglo v nebesa pomagati, nego da dal proglasiti več ukazov, ukaz št. 5670, 7032 i. t. d.

Sv. Peter vpraša, kaj pa je to za ukaz, št. 5670? je prepovedano na tla pljuvati“ reče ponosno visok uradnik

„Že dobro“, odgovori Peter in mu namigne, naj gre koder je prišel.

„Kako pa je tebi ime?“ vpraša Peter tretjega. „Jak Repičnik“ odgovori ta in brez da bi na daljša vprašanja čal začne:

„Jaz sem kmet in bil sem tudi mnogo let občinski prestojnik v večji vasi. In človek nebi mislil, umrl sem vsi nervoznosti.“

Nebeški portir odprl je od začudenja usta, da bi se lah senen voz noter peljal in reče: „Kaj? Nervozen si bil, km bi imel tako slabe živce?”

„Da, da“ odgovori smehljaje kmet. Kako sem se mu mučiti na polju, ti je gotovo znano, koliko vročine sem moral prenašati, kolikokrat mi je toča ves trud in delo pokončala. Koliko skrbi sem imel kot občinski predstojnik. Dand

S2038-6.9.49

Naročnina za celo leto
2 K.

Posamezna številka velja
6 vin.

Naročnina se tudi na
pol leta plačuje in se
mora poslati vnaprej.

Cena oznanil je za eno
stran 64 K, $\frac{1}{2}$ strani
32 K, $\frac{1}{4}$ strani 16 K,
 $\frac{1}{8}$ strani 8 K, $\frac{1}{16}$ strani
4 K.

3

še sedaj ne bote brigali za volitev v občinski šolski svet, pozneje nič ne boste zamogli več storiti.

O delokrogu šolskega sveta poročali bomo prihodnjič, za danes hočemo samo poročati o njegovi sestavi.

Občinski šolski svet obstoji iz zastopnikov verskih društev, šole in šolske občine. Zastopnik šole v občinskem šolskem svetu je vodja šola (učitelj) in ako ima šola več učiteljev, nadučitelje, oziroma ravnatelj (direktor). Zastopniki verskih društev so vsi dušni pastiri (župniki) ali njih namestniki (kape-lani). V občinski šolski svet izvoli se naj iz vsake občine najmanj 5 članov. Koliko članov da voli vsaka občina, določa deželni šolski svet. Kraj in čas volitve določi v saki občini občinski predstojnik. Voli se v vsaki občini z volilnimi listki in sicer voli sklican občinski odbor. Izvoljen je ta, ki dobi pri prvi volitvi večino glasov. Ako nima nobeden večine, voli se še enkrat v ožji volitvi in morajo volilci te kandidate voliti, ki so dobili pri prvi volitvi največ glasov. Ako dobijo spet kandidati vsi isto število glasov, razsodi žreb.

Ker v občinski šolski svet volijo občinski predstojniki, občinski svetovalci in odborniki, opozarjamo navedene naprednega mišljenja na blizajoče volitve. Pridite ktem volitvam in volite take možne, ki se brigajo za pravo šolo, za pravi in dober poduk mladine. Premislite da imate za blagor vaše ljube dece skrbeti, skrbite, da se bo vašim sinom enkrat bolje godilo nego vam!

Dopisi.

Iz Podgorja na Koroškem. (Naši prvaki.) Tudi pri nas imamo ljudi, katerim gre čez vse teater, vo-

sem moral k glavarstvu, jutri k sodniji, potem k davkarji, k okrajnemu zastopu, vedno jeza z cigani, po noči nadlegovali in izpraševali so me žendarij, potem neumni ukazi. . . .

„Bodi tiho, jenjaj,“ reče Peter, „ti si sprejet v nebesa.“

Četrti v redu bil je eleganten mladič, z zlatimi prstani, zlato verižico, gledal je nekako ponozno na starega Petra.

„Baron Filip pl. Roparski, imam mnogo zaslug. . . .“

„In sicer takih,“ prestrže mu Peter besedo, „da boš takoj marširal v peklo. Ljudje, ki siromake izkoriščajo, kakor si ti to storil, so hudičevi! Razumel?“

Peter obrne se k zadnjemu, obraz se mu takoj razjasni, ko vidi da stoji pred njim kutar.

„Zdravo, zdrav, ljubi kolega, veseli me, da zamorem spet enega iz duhovskega stana sprejeti. Dandanes pride jih, a ne tako. . . . kaj pa je z vami ljubi prijatelj?“

„Slabo žnjim stoji,“ odgovori resen glas in ko se Peter nazaj ozre, vidi Najvišjega Gospoda, Vsemogočnega.

„Slabo ž njim stoji,“ odgovori mirno in resno Gospod. „On je bil prijatelj in sodnik tistih, ki ljudstvo izkoriščajo ki so proti prostosti, on je bil ud istih, ki so za pounmavanje ljudstva, on je bil eden istih, ki gledajo le na lastni žep, ne ozirajo se na mnogo in mnogo siromakov. On ni bil prijatelj ljudstva, on ni bil duhovnik mira, on ni oznanjeval Moje vere, on je stem, da je sejal sovraštvo in hujskal, razširjal brezvero. On ni bil duhovnik, ni bil dušni pastir, ampak le hujskač v duhovski suknji, ta se naj hitro odstrani, naj gre tja, kjer je jok in stokanje in skripljanje z zobmi.“

To izreki namigne Gospod izvoljenim in ti grejo v večno radost.

„Dobra dušica“ in s tako ženko, ki je zadovoljna vselej in povsod, se lahko izhaja in gospodari.

Ako sreča berača in taistemu meniš kaj podariti, potem ne jemli nikdar takse, ki bi tebi o ti priliki dejala: morda je ta človek kak slepar, lenuh, postopač, ki pribera denar v krčmo zanese. Če ti torej tako rečeš, ona pa odgovori: „Naj le gre, siromake! Danes je tako hladno, kak kozarček pijače bode mu gotovo teknil!“ — lej, tako le hitro vzemi, to je zlata vredna dušica.

Prizadevaj si dalje poizvedeti, kako se zjutraj in kadar se obudi, navadno obnaša. Ako se prebudi in takoj se smehlja, potem jo le vzemi, ne bo ti žal. Ako pa nasprotno že zgoraj, kadar vstane, grbanči svoje čelo in se kiso drži, potem, prijatelj, varuj se take kakor vrag križa, ta ti je zoperna — kakor žarko maslo.

litve, tamburanje, pijančevanje i. t. d. Dokaz: dne 26. grudna ponoči je pogorelo poslopje dveh posestnikov v Podgorjah; med tem ko se je trudila požarna bramba Podgorska z gašenjem, „špilali“ so v prvaški trdnjavi v St. Jakobu „teater“, tamburali, pili in seveda — pili. Pravijo da so tudi šteli denarčke, katere je nafahtal g. župnik Ražun za zidanje tako nepotrebne šole od imenovanih in neimenovanih, kakor se čita v „Mir-u.“ „V čast Bogu, v pomoč bližnjemu“ se bere na gasilnici v St. Jakobu, pa da je le napisano, ali se tudi tako ravna, to je prvaškim brambovcem deveta briga: naj se le trudi podgorski napredni in nemški „fajerberk“ ali pa naj pogori cela vas, saj so prebivalci nemškutarji pa ne slovenski klerikalci. Res, Ražun župan Konbentar i. t. d., vsi ljubijo svojega bližnjega, kakor sami sebi, pa le tiste, kateri volijo žnjimi radi dajejo težko prisluženi denar za ustanovitve Ciril-Metodove šole, čeravno je v Podgorjah dvo-in v St. Jakobu šestrazrednica. Žalostno je, če premislimo, kam pride naša mladina spomočjo teh „osrečevalcev“ kmeta; kako bodo znali mladeniči in mladenke igrati teater, tamburati, pripraviti, pijančevati in — nič delati! Vse kar je nemškega v naših šolah je „ferdaman“, „ferdaman“ je od St. Jakobčanov-vojakov tisti, kateri je priboril pred nekaj leti St. Jakobsko šolo, v kateri se otroci nič niso učili nemškega jezika, katerega pri vojakihi kmetski sinovi tako potrebujejo. Težko smo dobili sedaj zopet nemško šolo, ker so naši pametni kmetje prepričani, kako potrebno je, nemški znati. Kaj ne g. Ražun, Vi tudi ne razumete nemškega jezika zato ste sedaj župnik, župan in Jančič-ovi dajo otroke v mesto, da se uče nemško, in drugim revežem tega ni potreba, naj so slovensci in ostanejo v temi, da bodo prvaki lože orali znjimi, kakor bodo hotli. Pa le trudite se kakor hočete, odklenkalo bo vsem klerikalčkom v kratkem, saj železnica bo kmalu dogotovljena in župan bo zgubil masten zaslužek in morebiti tudi zlati prestolček.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Dragi Štajerci! Mi ti moramo nekaj zanimivega o našem župniku Meško-tu poročati. Neka žena morala bi iti za kumo, a ker ni imela časa, poslala je svojo dekle kot zastopnico. Ko ste zastopnica in babica prišli v farvož, vprašal je župnik, kdo je kuma. Dekla odgovorila je da njena gospodinja, a ta nima časa, zato je ona (dekla) prišla. Naenkrat začel je župnik zmerjati deklini gospodinjino, (ki je krčmarica,) rekel je, kaka je gostilna in kaki ljudje le v njo zahajajo. Vprašamo župnika, je to obnašanje naslednika Kristusovega? Župnik ki že obče ni priljubljen v fari, se z takim obnašanjem napram farmanom gotovo ne bo prikupil.

Iz Slovenjgradca. Dragi Štajerci! Ni nam znano da bi bil ti že dobil kak dopis čez starotške klerikalce in podrepnike, kateri pač pri vsaki priliki po tebi udrihajo, že od daleč se sliši, ko se z voditelji ob kakih 3 vjntoro pijani razpeljavajo iz kake krčme, kakor vrane iz gnezda, in kričijo da bo večno pogubljen, kdor te čita. Kaplanu Stermšku je seveda to po volji, zato večkrat povabi kmete k sebi v kaplanijo in jih

Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno.

Uredništvo in upravništvo je v Ptuj v gledališkem poslopiju šte. 3.

Štajerci izhaja vsaki drug petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajem dotične številke vpslati

VII. letnik

okrogu krajnega šolskega sveta.

lnjem članku smo razložili, da se ki svet izbirajo člani 1. kot zastopnik (nadučitelj). 2. kot zastopnik verskih (pnik) in 3. kot zastopnik politični adar so člani šolskega sveta izvoljeni glavar sejo, da se izvoli novi na ki seji predseduje najstarejši član, a ačelnik krajnega šolskega sveta. Voli ti, kdor dobi nadpolovično večino gla se je pravilno in postavno izvoljen. I jeni prevzame takoj vodstvo v krajnem vetu.

ajah kr. šol. sveta. Krajni šol se shaja k svojim rednim sejam naj o četrletje. Ako pa potreba in nu sme načelnik sklicati sejo, kadar hoče mora konečno sklicati sejo tudi takra htevatva dva člana kr. šol. sveta. I ajni šol. svet pri seji sklene, je ž a vsolane občine.

sol. svet veljavno sklepa: 1. ako se po člani, 2. ako je načelnik navzoč i vsaj polovica vseh članov pričujoča. se hoče pritožiti proti kakemu sklepu sveta, mora to storiti pri kr. šolske sicer tekom v 14 dni po seji. V ter lep nima obveznosti ali veljave, dokle em mestu ali v novi seji o tej zadevi kaj novega.

se pa včasi, da se mora v kaki se eta razpravljati o kaki zadevi, ki se a pričujočega člana, recimo nadučitelja.

Darovi.

Sodnik je sedel na svojem tronu ter je p sebe vse velikaše sveta, ki so kedaj ljudst ad njim vladali.

Stvarnik je pravil Mozesu: „Kaj si dal svo vu?“

„10 božjih zapovedi.“

aj je ljudstvo napravilo iz njih?“

je vprašal cesarja Karola Velikega: „K l svojemu ljudstvu?“

aj je ljudstvo napravilo iz altara?“

ado, na kateri je po nedolžnem zažigalo do rnice in svobodomislice duhovnike.“

se je obrnil k cesarju Napoleonu: No, in k ojemu ljudstvu?“

„Kaj je iz nje ljudstvo naredilo?“

„Sramoto!“

In tako je vprašal še tega ali onega, ali vsak s je pritoževal, da je ljudstvo njegov dar obrnilo v lu dobije.

Naposled je vprašal večni Oče Kristus: „Moj lju sin, kaj si ti dal ljudstvu?“

„Mir!“

„In kaj so iz tistega naredili?“

Kristus je obmolknil. S prebodenimi rokami si j zakril svoj sveti obraz ter se je milo razjokal.

